

[Per Federspiel.]

han mener, at dette må have som formål at afholde frie valg i Vietnam. Det var jo det, der ikke lod sig afholde efter Genèveaftalen i 1954, og jeg vil dog gerne rejse det spørgsmål, om det er et mål i sig selv. I Afrika har det vist sig, at det kunne være en farlig ting for den politiske stabilitet i de enkelte lande. I Vietnam har hverken Sydvietnam eller Nordvietnam ønsket frie valg. Naturligvis må man sigte henimod demokratiske tilstande på et vist punkt, og det ville være lykkeligt, hvis De Forenede Nationer i den kommende tid ville udvikle sig tilstrækkeligt stærkt også på det fredsbevarende område til, at der kunne indsættes et sikkert yderst nødvendigt mandatstyre i dette område for derved at sikre det, som jeg nævnte: at der ikke sker forrykkelse af balancen.

Jeg skal dernæst vende mig til ministerens bemærkninger om De Forenede Nationer. For den almindelige offentlighed må det jo se ud, som om den danske hovedindsats under den sidste generalforsamling var deltagelsen i den afroasiatiske aktion for at fremkalde sanktioner mod Sydafrika med det formål at bringe apartheidpolitikken til nederlag.

Der er vel ikke et menneske her i landet, bortset fra nogle overvintrede nazister, der kan tænke sig at løfte en hånd til forsvar for Verwoerds racediskriminationspolitik. Den er genstand for en samlet verdensopinions fordømmelse og et levn fra andre tider, hvor den måske praktiseredes under humane former. Man kan sammenligne med forholdene i USA, hvor lignende tilstande har eksisteret, og hvor der nu sker en frigørelse af den farvede befolkning. I Afrika er man gået den modsatte vej med en stadig indskrænkning af rettighederne, og naturligvis kræver dette aktion fra det internationale samfund af den ene eller den anden art.

Men jeg finder anledning til at fremdrage de uheldige konsekvenser, som udenrigsministerens politik på dette område fik under generalforsamlingen i De Forenede Nationer. I 1963 tog udenrigsministeren et i alle henseender prisværdigt initiativ til at fastslå princippet om de forskellige racers ligeberettigelse i Afrika. Det var retssikkerheden, der sattes forud for den politiske frigørelse. I det synspunkt var jeg ganske enig. Men når ministeren nu hævder, at det, der skete i Forenede Nationer — og der er

jo ikke nogen grund til at gå i detaljer med det — var en fortsættelse af den tidligere politik, kan jeg ikke være enig med ham. Det drejede sig her om en direkte aktion uden egentlig forbindelse med den politik, der blev fastlagt med samtlige nordiske landes tiltræden i 1963. Det, der nu skete, var, at man fra dansk side sluttede sig til et langt videregående forslag fra afroasiatiske landes side, som på forhånd måtte erkendes at være uigennemførligt — en opfordring til sikkerhedsrådet om at træffe foranstaltninger, som man vidste sikkerhedsrådet ikke ville tiltræde.

Det, der er det alvorlige i denne sag, er imidlertid, at denne vending i dansk politik sker uden rådslagning med de andre nordiske lande, der to år tidligere havde deltaget i tilrettelægningen af en fælles nordisk politik. En sådan fælles nordisk politik kan have en vis autoritet; en enkeltstående dansk indsats uden forbindelse med de nordiske lande er uden enhver politisk værdi, også for Danmark.

Men dertil kom, at der jo her var almindelige vesteuropæiske interesser involveret. Den britiske regering var i store vanskeligheder i Rhodesia — et område, der ligger umiddelbart op ad det — og jeg har tidligere nævnt, at det har været en forudsætning for det politiske virke i Europarådet, der jo både omfatter parlamenterne og regeringerne, at der i de internationale forsamlinger skete i hvert fald en vis harmonisering af den politik, der førtes. Det har heller ikke været tilfældet her.

Det var en beslutning af en sådan rækkevidde, at man bør overveje, om grundlovens § 19, der kræver, at udenrigsministeren eller regeringen inden udenrigspolitiske beslutninger af større rækkevidde forhandler med det udenrigspolitiske nævn, ikke er overtrådt. Forhandlingen kom først efter, at beslutningen var truffet.

Til ministerens bemærkninger om afrustningssagen skal jeg ikke sige noget. Jeg er ganske enig i disse betragtninger.

Jeg skal derefter vende mig til den europæiske politik. Jeg har allerede sagt, at det er min opfattelse, at regeringen på dette område har gjort sig skyldig i forsømmelser. Jeg konstaterer, at ministeren i sin rede-gørelse siger, at den danske regering adskillige gange har tilkendegivet, at vi ikke